Gemeente Borne

Rekenkamer gemeente Borne
Postbus 200
7620 AE BORNE

uw brief/e-mail van	uw kenmerk	ons kenmerk	datum verzending
1 juli 2025	25int03649	25uit07494	26 augustus 2025

contactpersoon	doorkiesnummer	e-mail
R. Ambting	+31742658734	info@borne.nl

onderwerp	bijlagen
Rekenkameronderzoek Twentse samenwerking Zicht op zeggenschap	-

Geachte leden van de rekenkamer Borne,

U heeft op 1 juli 2025 het rapport ‘Zicht op zeggenschap’ van de gezamenlijke Twentse rekenkamers aangeboden aan de gemeenteraad. In de begeleidende raadsmemo verzoekt u ons college om voor 26 augustus een bestuurlijke reactie te geven op het rapport.

Wij vinden het jammer dat ons college niet in de gelegenheid is gesteld te reageren op een concept van het rapport. Wij verzoeken u om deze stap bij volgende onderzoeken niet meer over te slaan.

Omdat het rapport definitief is, heeft onze reactie primair betrekking op de aanbevelingen van het rapport. De aanpak, verantwoording, bevindingen, conclusie en uitwerking van de cases zijn wat ons betreft onderwerp van bespreking door de gemeenteraad.

Voor een goed begrip vatten we hieronder de conclusies van het rapport samen. Deze conclusies beschouwen wij als een gegeven, waar de aanbevelingen uit voort komen.

Conclusies
De hoofdvraag van het onderzoek is: “Wat zijn bij de diverse samenwerkingsvormen in Twente de daadwerkelijk geboden mogelijkheden voor gemeenteraden om de kaderstellende en controlerende rol op adequate wijze in te vullen (zijn er risico’s voor een democratisch tekort)?”

De conclusie is dat de daadwerkelijk geboden mogelijkheden voor gemeenteraden om hun rol op adequate wijze in te vullen verschillen per samenwerking. Dit heeft te maken met:

- De vormgeving van de samenwerking (Wgr of privaatrechtelijk/informeel)
- De (kwaliteit van de) wisselwerking tussen raad en college

Rheineplein 1 7622 DG Postbus 200 7620 AE Borne Telefoon 14074 fax 074 – 266 33 38 info@borne.nl www.borne.nl

Gemeente Borne

uw brief/e-mail van	uw kenmerk	ons kenmerk	datum verzending
1 juli 2025	25int03649	25uit07494	26 augustus 2025

Over de vraag of er sprake is van een risico op een democratisch tekort concludeert het rapport:

- De risico's voor een feitelijk democratisch tekort zijn inherent aan regionale samenwerking.
- De risico's voor een feitelijk democratisch tekort zijn bij de gemeenschappelijke regelingen te overzien.
- De risico's voor een feitelijk democratisch tekort zijn bij privaatrechtelijke en informele samenwerkingsverbanden sterk aanwezig.
- De risico's voor een feitelijk democratisch tekort nemen toe.
- Raadsleden beleven een democratisch tekort ongeacht de vormgeving van de samenwerking.

Over de vraag in welke mate deze risico's acceptabel zijn concludeert het rapport:

- Dat het overzicht over het geheel aan samenwerking ontbreekt en basale sturingsinformatie (over onder andere doelstelling, taken en middelen) van een groot deel van de samenwerkingsverbanden niet bekend en transparant is, vinden we zeer problematisch.
- We vinden het ook problematisch dat de risico's op een feitelijk democratisch tekort toenemen.
- Dat niet alle samenwerkingsverbanden binnen het volledige gezichtsveld van de gemeenteraden functioneren, vinden we minder problematisch.

Aanbevelingen en reactie
Hieronder geven wij per aanbeveling uit het rapport onze reactie.

Aanbeveling 1 aan de individuele colleges: zorg voor overzicht.
Wij zien dat de gemeenteraad geen overzicht heeft over alle informele samenwerkingsverbanden. Dit is op zich logisch omdat dit samenwerkingen zijn voor afstemming en uitvoering van beleid waarvoor het college van B en W verantwoordelijk is. Het zijn instrumenten die bijdragen aan het realiseren van doelen die door de gemeenteraad zijn vastgesteld, binnen de door de raad vastgestelde kaders. De gemeenteraad stelt kaders en controleert, het college stuurt met de inzet van instrumenten. Aan informele samenwerkingsverbanden zijn geen bevoegdheden overgedragen en hier kunnen dan ook geen formele besluiten genomen worden.
Indien de gemeenteraad deze aanbeveling overneemt, dan kan het college een overzicht van informele samenwerkingsverbanden als bijlage toevoegen aan de p&c-documenten.

Aanbeveling 2 aan de individuele gemeenteraden: sta stil bij de vraag of in het algemeen extra inzet op samenwerking wenselijk is.
Deze aanbeveling is gericht aan de gemeenteraad. Het college ziet dat Borne naar vermogen inzet op samenwerking, maar dat dit in vergelijking met grotere gemeenten beperkt is. Extra inzet op samenwerking vraagt niet alleen meer tijd van raadsleden, maar ook van de ambtelijke organisatie. Als de gemeenteraad zou besluiten om extra inzet te plegen, dan is dat het meest effectief op de formele samenwerkingsverbanden waarbij ook (beleidsvormende) bevoegdheden zijn overgedragen aan een zelfstandige organisatie.

Rheineplein 1 7622 DG Postbus 200 7620 AE Borne Telefoon 14074 fax 074 – 266 33 38 info@borne.nl www.borne.nl

Gemeente Borne

uw brief/e-mail van	uw kenmerk	ons kenmerk	datum verzending
1 juli 2025	25int03649	25uit07494	26 augustus 2025

Aanbeveling 3 aan de individuele gemeenteraden en colleges: stuur vanuit inhoud en maak in een regionale agenda concreet hoe je samen stuurt.
In de nota Samenwerking (vastgesteld op 21 maart 2017) heeft de gemeenteraad vastgelegd op welke wijze raad en college samen grip willen houden op samenwerkingen. Het college bereidt een herziening van de nota Samenwerking voor. In hoeverre een regionale agenda bijdraagt aan grip en hoe deze agenda eruit zou kunnen zien, zou onderwerp van gesprek kunnen zijn tussen gemeenteraad en college. Dit zou opgenomen kunnen worden in de herziene nota Samenwerking. Als de gemeenteraad deze aanbeveling overneemt, zal het college een gesprek hierover voorbereiden.

Aanbeveling 3a: stel een structureel kaderstellend en controlerend debat in.
Jaarlijks geeft de gemeenteraad zijn zienswijze op de begrotingen van verbonden partijen. Als de gemeenteraad deze aanbeveling overneemt, dan ziet het college mogelijkheden om dit gesprek over de begrotingen van verbonden partijen te verbreden met de bijdrage van deze samenwerkingen aan de Bornse lokale opgaven en ambities.

Aanbeveling 3b: prioriteer en maak keuzes.
Prioritering van samenwerkingsverbanden is een mogelijkheid die wat het college betreft aan de orde kan komen in een gesprek zoals weergegeven bij aanbeveling 3. Prioritering is nodig als de gemeenteraad extra inzet op samenwerking wenst (aanbeveling 2) en hiervoor geen extra middelen beschikbaar stelt.

Aanbeveling 3c: Maak expliciet welke informatie waarom nodig is.
Het college onderschrijft deze aanbeveling, ervan uitgaande dat de informatiebehoefte van de gemeenteraad past bij de kaderstellende en controlerende rol. Ook deze aanbeveling zou aan de orde kunnen komen in een gesprek zoals weergegeven bij aanbeveling 3.

Aanbeveling 3d: Verdeel onderling de aandacht.
Net als bij het prioriteren van samenwerkingsverbanden (aanbeveling 3b) is het verdelen van aandacht over samenwerkingsverbanden door raadsleden een manier om schaarse tijd effectiever in te zetten. Ook deze aanbeveling zou aan de orde kunnen komen in een gesprek zoals weergegeven bij aanbeveling 3.

Aanbeveling 4 aan de individuele gemeenteraden en colleges: Bespreek dit rapport met de zittende raad en formuleer op basis daarvan een advies aan de nieuwe raad.
Het rapport wordt (waarschijnlijk) in september besproken door de gemeenteraad. Het college draagt met deze bestuurlijke reactie op de aanbevelingen bij aan deze bespreking. Het is aan de gemeenteraad om te bepalen of een advies aan de nieuwe raad geformuleerd wordt en hoe dit advies eruitziet.

Rheineplein 1 7622 DG Postbus 200 7620 AE Borne Telefoon 14074 fax 074 – 266 33 38 info@borne.nl www.borne.nl

Gemeente Borne

uw brief/e-mail van	uw kenmerk	ons kenmerk	datum verzending
1 juli 2025	25int03649	25uit07494	26 augustus 2025

Wij hopen met deze reactie bij te dragen aan het verkleinen van het (ervaren) democratisch tekort en het versterken van de mogelijkheden voor de gemeenteraad om zijn kaderstellende en controlerende rol op adequate wijze in te vullen.

Hoogachtend,

Het college van burgemeester en wethouders van Borne,
namens dezen,

J. Meijerink
de secretaris

drs. J.H.R. Pierik
de burgemeester

Rheineplein 1 7622 DG Postbus 200 7620 AE Borne Telefoon 14074 fax 074 – 266 33 38 info@borne.nl www.borne.nl